

SELETUSKIRI
maaeluministri määruse “Maaeluministri 20. aprilli 2015. a määruse nr 34
“Piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetus“ muutmine“ eelnõu
juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 19 lõike 2 ja § 21 lõike 2, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), artikli 52 lõike 1 ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) 639/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa (ELT L 181, 20.6.2014, lk 1–47), artikli 53 lõike 1 alusel.

Maaeluministri 20. aprilli 2015. a määruse nr 34 “Piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetus“ muutmise määrusega (edaspidi ka *määrus*) muudetakse peamiselt taotlusperioodi maikuust tagasi märtsi. See tähendab, et alates 2016. aastast on piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuste taotlusperiood 2. märtsist kuni 21. märtsini. Seoses taotlusperioodi muutmise ja taotlejate jaoks tavapärasele ajale märtsi, muudetakse kuupäevi ka toetuse nõuete osas. Seega on ülejäänud muudatused oma olemuselt täpsustavad.

Määrusega muudetakse ka taotlusvormi kehtestamise korda ning taotlusvormi enam määrusega ei kehtestata. Määruses sätestatakse nende andmete loetelu, mida taotleja peab taotlusel esitama.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi põllumajandusturu korraldamise osakonna põllumajanduse otsetoetuste büroo peaspetsialist Ragni Koitmaa (625 6146, ragni.koitmaa@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Elis-Ketter Heinaru (625 6280, elis-ketter.heinaru@agri.ee). Keeleliselt toimetab eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 asendatakse kehtiva määruse § 2 lõigetes 2–4 tekstiosa „2. mai“ tekstiosaga „2. märtsi“. Punktiga 1 muudetakse kuupäeva, millal loomad peavad olema põllumajandusloomade registrisse kantud. Kui 2015. aastal võeti arvesse loomad, keda taotleja põllumajandusloomade registri andmete kohaselt 2. mai seisuga kasvas, siis alates 2016. aastast peab taotleja põllumajandusloomade registri andmete kohaselt loomi kasvatama

2. märtsi seisuga. Muudatus on tingitud taotlusperioodi tõstmisega maikuust märtsikuusse. Kuni 2014. aastani oli loomadega seotud otsetoetuste taotlusperiood märtsis. 2015. aastal sai loomakasvatuse seotud toetusi taotleda maikuus, kuid see taotlusperiood kehtestati vaid üheks aastaks ning oli tingitud seoses ühise põllumajanduspoliitika reformiga kaasnenud uuenduste ja rakendusaktide hilinevad avalikustamisest. Muudatustega viiakse taotlusperiood tagasi taotlejate jaoks traditsioonilisele ajale ehk märtsikuusse. Taotlusperioodi muutmise tõttu tuleb ühtlustada ka loomade karjas pidamise perioodi ja põllumajandusliku majapidamise üleandmise ajavahemikku. Seega eelnõu punkti 1 muudatuse kohaselt võib loomadega seotud otsetoetusi taotleda taotleja, kes põllumajandusloomade registri andmete kohaselt kasvatab taotluse esitamise aasta 2. märtsi seisuga vastaval arvul loomi.

Eelnõu punkti 2 kohaselt asendatakse kehtiva määruse § 4 lõigetes 1–3 tekstiosa „1. juulini“ tekstiosaga „8. maini“. Muudatus on tingitud taotlusperioodi viimisest märtsikuusse. Kuna taotlusperiood on alates 2016. aastast edaspidi märtsis, siis seetõttu on muudetud ka loomade karjas pidamise aega. Seega eelnõu punkti 2 kohaselt peab piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse taotleja pidama oma karjas vastaval arvul nõuetekohaseid loomi taotluse esitamise päevast kuni 8. maini ehk loomade karjas pidamise periood alates 2016. aastast on taotluse esitamise päevast kuni 8. maini.

Eelnõu punktiga 3 täiendatakse § 4 lõiget 3 pärast sõna „rohkem“ sõnadega „ega vähem“. Nimetatud muudatusega sätestatakse uttede ja emakitsede karjas hoidmise arv, mis peab olema 10–100. Seega muudetud sõnastuse kohaselt peab ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse saamiseks taotleja oma karjas taotlusel märgitud arvul, kuid mitte rohkem ega vähem kui § 2 lõikes 4 sätestatud arvul, § 3 lõigetes 1 ja 6 sätestatud nõuete kohaseid uttesid ja emakitsi toetuse taotluse esitamise päevast kuni 8. maini. Tegemist on täpsustava muudatusega.

Eelnõu punktiga 4 kehtestatakse § 6 uues sõnastuses. Lõike 1 kohaselt peab taotleja, kes soovib taotleda piimalehma, ammalehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetust, esitama ajavahemikul 2. märtsist kuni 21. märtsini Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) taotluse. Taotlusperiood on alates 2016. aastast muudetud tagasi märtsikuusse. Enne 2015. aastat sai loomadega seotud otsetoetuste taotlusi esitada samuti märtsis.

Muudatusega loetletakse määruses andmed, mida taotlus peab sisaldama. Taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid: haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmeid, taotleja isiku- või registrikood, piimalehma kasvatamise otsetoetuse taotlemise korral nende piimalehmade arv, kelle kohta taotleja toetust taotleb ja keda ta põllumajandusloomade registri andmete kohaselt taotluse esitamise aasta 2. märtsi seisuga kasvatab, ammalehma kasvatamise otsetoetuse taotlemise korral nende ammalehmade arv, kelle kohta taotleja toetust taotleb ja keda ta põllumajandusloomade registri andmete kohaselt taotluse esitamise aasta 2. märtsi seisuga kasvatab ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse taotlemise korral nende uttede ja emakitsede arv, kelle kohta taotleja toetust taotleb ja keda ta põllumajandusloomade registri andmete kohaselt taotluse esitamise aasta 2. märtsi seisuga kasvatab. Haldusmenetluse seaduse §-s 14 on reguleeritud taotlustega seonduvat. Sama paragrahvi lõike 3 punktide 1–4 kohaselt peab kirjalik taotlus sisaldama esitaja nime, taotluse selgelt sõnastatud sisu, taotluse esitamise kuupäeva ja taotleja allkirja ning haldusakti või muu dokumendi kättetoimetamise soovivat viisi ning selleks vajalikke kontaktandmeid. Muudatusega, mille kohaselt määrusega ei kehtestata taotluse vormi, ei muudeta taotluse andmekoosseisu. Muudatuse tulemusel ei pea taotleja enam esitama kehtiva määruse lisas toodud vormi kohast taotlust, vaid saab taotluse esitada vabas vormis. Siiski, tulenevalt Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 7 lõikest 1, peab taotleja *PRIA*-le taotluse esitama kirjalikult paberil või elektrooniliselt.

Alates 2016. aastast on taotlejal võimalus loobuda väikepõllumajandustootjate kavas osalemisest. Maaeluministri 20. aprilli 2015. a määruse nr 35 „Väikepõllumajandustootja toetus“ § 8 lõike 1 kohaselt märgib taotleja väikepõllumajandustootjate kavas osalemisest loobumiseks maaeluministri 17. aprilli 2015. a määrus nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“, maaeluministri 20. aprilli 2015. a määrus nr 33 „Puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetus“ või maaeluministri 20. aprilli 2015. a määrus nr 34 „Piimalehma, ammlehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetus“ alusel esitataval taotlusel, et loobub väikepõllumajandustootjate kavas osalemisest. See võimalus on mõeldud nendele taotlejatele, kes taotlesid 2015. aastal esmakordselt väikepõllumajandustootja toetust ning soovivad selles kavas osalemisest loobuda. Loobumiseks tuleb taotlejal taotlusel kinnitada, et loobub väikepõllumajandustootjate kavas osalemisest, ning kui taotleja soovib, saab ta sama taotluse alusel edaspidi taotleda piimalehma, ammlehma ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetust.

Lõike 2 kohaselt avalikustab PRIA lõikes 1 nimetatud taotlusvormi oma veebilehel.

Lõikes 3 sätestatakse nõuetele vastavuse küsimustiku esitamine, püsirohuma kasutamisest teavitamine ja aktiivse tootja tõendamise vormi esitamine. Lõige sätestab, et toetuse taotleja, kes ei taotle Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 11 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud otsetoetuseid, §-s 24 sätestatud üleminekutoetust ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artiklites 28, 29 ja 33 nimetatud toetuseid, esitab pindalatoetuste taotlemise ajal PRIA-le 21. maiks pindalatoetuse taotluse, milles on täidetud nõuetele vastavuse küsimustik ja põldude loetelu, kus ta märgib andmed kogu põllumajandusmaa kohta, mida taotlejal on õigus kasutada, sealhulgas andmed säilitatava püsirohuma ja kasvatatavate põllumajanduskultuuride kohta. Lisaks esitab taotleja põllumassiivi kaardi, millele on märgitud põldude numbrid ja piirid. Kui andmed põllumajandusmaa kohta, mida taotlejal on õigus kasutada, ei ole kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse, esitab taotleja katastri kaardi või muu kaardimaterjali, millel on märgitud maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“ lisas 1 toodud taotluses loetletud kasvatatavate põllumajanduskultuuride põldude ja püsirohuma põldude numbrid, piirid ja katastritunnused. Lisaks, kui taotleja tegutseb maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“ § 2 lõikes 2 nimetatud tegevusalal, esitab ta sama määruse lisas 4 toodud vormil andmed oma põllumajandusliku tegevuse kohta ning vajaduse korral, kui riiklikest registritest ei ole kõik andmed kättesaadavad või kui taotleja soovib esitada lisatõestust, esitab ta oma majandustegevuse kohta tõendid, mida on võimalik kontrollida. Maaeluministri 17. aprilli 2015. a määruse nr 32 „Otsetoetuste saamise üldised nõuded, ühtne pindalatoetus, kliima- ja keskkonnatoetus ning noore põllumajandustootja toetus“ § 2 lõike 2 kohaselt ei anta otsetoetust taotlejale, kes tegeleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 9 lõikes 2 nimetatud tegevusega või üksnes metsamajandamisega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 9 lõike 2 kohaselt ei anta otsetoetusi füüsilistele või juriidilistele isikutele ega füüsiliste või juriidiliste isikute rühmadele, kes haldavad lennujaamu, veerajatisi, alalisi spordiväljakuid või puhkealasid või osutavad raudtee- või kinnisvarateenuseid. Kõik vajalikud dokumendid tuleb esitada pindalatoetuste taotlemise perioodi jooksul ehk 2. mai kuni 21. mai.

Eelnõu punktiga 5 asendatakse § 7 lõikes 2 tekstiosa „26. mail“ tekstiosaga „22. märtsil“. Nimetatud lõikes sätestatakse põllumajandusliku majapidamise üleandmise ajavahemik.

Põllumajandusliku majapidamise üleandmise kord on kehtestatud komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artiklis 8, kuid liikmesriigil on sama artikli lõike 3 punkti a kohaselt siiski kohustus kehtestada majapidamise üleandmise ajavahemik, milleks on loomatoetuste puhul alates 2016. aastast 22. märts kuni 1. september. Nimetatud ajavahemik on kehtestatud selleks, et võimaldada toetuse maksmist kogu majapidamise üle võtnud isikule. Põllumajandusliku majapidamise üle võtnud isik võib selle ajavahemiku jooksul esitada PRIA-le majapidamise ülevõtmist tõendavad dokumendid ja taotleda toetuse maksmist.

Eelnõu punktiga 6 täiendatakse kehtivat määrust §-ga 14. Uue paragrahvi kehtestatakse PRIA poolne teavitust toetuse saajale tema andmete avalikustamisest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artiklite 111 ja 112 kohaselt ning nende töötlemisest liidu finantshuvid tagamise eesmärgil sama määruse artikli 113 kohaselt. PRIA võib toetusesaajate andmeid avaldada ning kasutada toetuse saaja andmeid vastavalt toodud alustele. Kohustuse toetusesaajaid nende andmete avalikustamisest teavitada sätestab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikkel 113, mille kohaselt teavitavad liikmesriigid toetusesaajaid sellest, et nende andmed avaldatakse sama määruse artikli 111 kohaselt ning et liidu finantshuvid tagamise eesmärgil võivad liidu ja liikmesriikide auditeerimis- ja uurimisorganid nende isikuandmeid töödelda.

Eelnõu punktiga 7 tunnistatakse kehtetuks määruse lisa, milleks on toetuse taotlus.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks järgnevad õigusaktid:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008;
- 3) komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega;
- 4) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 639/2014 millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad, ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa;
- 5) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas.

Lisaks juhinduti komisjoni 24. juuli 2014. a töödokumendist „Note to the delegates of the committee for direct payments” nr DDG2/D. 1/RF/mh D(2014) 2279494.

4. Määruse mõjud

Määruse peamiseks mõjuks on taotlusperioodi muutmine maikuust märtsikuusse. Märts on loomakasvatuse otsetoetuste taotlejatele olnud aastaid taotluse esitamise ajaks.

Taotlusperioodi muutmisega hajutatakse ka PRIA töökoormust aasta peale rohkem laiali. Nimelt toimuvad pindalatoetuste kontrollid suvel ning alates 2016. aastast toimuvad loomatoetuste kontrollid kevadel. Nimetatud muudatus mõjutab umbes 1250 piimalehmakasvatajat, 1150 ammalehma kasvatajat ning 770 ute ja kitse kasvatajat. Piimalehma kasvatamise otsetoetuse eelarve on 2,024 miljonit eurot, ammalehma kasvatamise otsetoetuse eelarve on 1,010 miljonit eurot ning ute ja kitse kasvatamise otsetoetuse eelarve 396 000 eurot aastas kuni 2020. aastani.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega lisakulusid ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu ettevalmistamise käigus küsiti arvamust Eesti Põllumeeste Keskliidult, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojalt, Eestimaa Talupidajate Keskliidult, Eesti Lambakasvatajate Seltsilt, Eesti Kitsekasvatajate Liidult ja PRIAlt. Tagasiside tootjaorganisatsioonide esindajatelt toetas taotluste vastuvõtu aja toomist märtsikuuksse. Samuti esitas PRIA määruse sõnastuse täpsustamiseks mitmeid ettepanekuid, millega eelnõus on osaliselt arvestatud.

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile. Kuna eelpool nimetatud ministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. aasta määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglemendi” § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtjaks eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot
Kantsler